

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, SATURDAY (SOBOTA), APRIL 24, 1943.

ŠTEVILKA (NUMBER) 95

Hitler hoče na-brati med vazali 5,000,000 mož

Rumunska in Madžarska pa se mu silno upirata, ker smatrata, da jima je Hitler pušal že dovolj krvi.

STOCKHOLM, 8. aprila. — Današnja poročila naznanjajo, da si prizadeva Hitler spraviti skupaj med narodi svojih satelitov armado 5,000,000 mož, katero bi uporabil proti zavezniški fronti.

Poročila naznanjajo, da je Hitler doslej njegovo prizadevanje samo delno uspeh in da se Marshal Ion Antonescu, rumunski diktator, in admiral Horthy, madžarski regent, upirata, kolikor je v njih moči, da bi mu še bolj obvezala svoji deželi.

Konferenca med Hitlerjem in italijanskimi voditelji se nadaljuje. Sedaj sta prihodnja na vrsti, da ga obiščeta v Nemčiji, Joseph Tiso, predsednik Slovaške, in Ante Pavelić, poglavnik Hrvatske.

Hitler hoče dalje tudi, da bi njegovi vazali sami nosili velik del bremena proti invaziji, da ne bi preveč oslabil svojih nacijskih čet na ruski fronti.

Rečeno je, da je bolgarski kralj Boris pristal na to, da bo Bolgarija prevzela obrambo Trakije, s čimer bodo sproščene nemške čete, Antonescu in Horthy pa želita, da ju Hitler odveže od njihove obveznosti do Nemčije. Hitler je že ukazal Vidkumu Hisingeru, naj ugotovi obale Norveške za slučaj, če pride invazija od te strani.

JAPONCI ŽIGOSAJO BARBARSTVO ROJAKOV

Salt Lake City, 23. aprila. — Uradniki Japonsko - Ameriške državljanske lige, ki ima svoj glavni stan v tem mestu, so danes označili usmrčenje nekaterih ameriških letalcev, ki so naleteli na Tokio in druga japonska mesta, za "barbarsko dejanje," ki je v nasprotju z določbami Ženevske konvencije.

Larry S. Tajmiri, urednik lige, je glasilo, piše, da ta čin ni zasledovalni, ki so zasledovali kravi podvig premierja Toja.

RUSKI SESTRI POBILI 59 NEMCEV

MOSKVA, 22. aprila. — Dve sestri, ki služita v neki tankovni enotici ruske armade, Ana Marija Gotovičeva, sta pobili 59 Nemcev ter uničili dvoje tankov, dvoje strojniških gnezdišč, en močnar in en motoriziran tovornjak, kakor naznanjajo poročila s fronte.

Radio program

Program "Vojna in vi", ki bo v ponedeljek večer oddajan po 1245 ur, zvečer, se bo bavil s tem, kakor bodo nastopili Mr. Wilson, G. Stapleton, uradnik OPA za informacije; Mr. A. H. Anderson, OPA uradnik za cene, in Mrs. Helen MacDowell, komentarka.

Slovenska vest iz New Yorka

Uredniku slovenskega vestnika Jugoslovanskega Informacijskega Centra v New Yorku, g. Zdenku Sajovicu, se je rodila v 14. aprila zdrava in krepka hčerka Majda. — Čestitamo!

Španski katoliški škofje prisegajo zvestobo glavarju države — gen. Francu

Štirje katoliški, po Francu imenovani škofje, so položili Francu prisego zvestobe zase in za nižjo duhovščino, katere naloga je, obdelovati in obdelati ljudstvo.

Magazin "Time" z dne 19. aprila t. l. objavlja sledeči članek:

Španski, naciste ljubeči diktator Francisco Franco, je dobil pretekli teden še jačji oprijem na svojo deželo. Pred njegovo palačo v Madridu so namreč stali štirje rimsko - katoliški prelatti, škofje mest Barcelone, Ciudad Real, Jaena in Salamance, ki so prišli tja, da store nekaj, kar niso delali njihovi predniki že iz srednjoveških dni: prisegli so zvestobo glavarju španske države.

Besede prisige

Na diktatorjeva usesa so pozvanje sledeče prijetne besede prisige:

"Pred Bogom in sveto besedo prisegam in obetam, kakor se spodobi škofu, zvestobo španski državi.

"Prisegam in obetam, da bom spoštoval in tudi svoji duhovščini naročil spoštovali glavarja španske države in vlade, ustanovljene na podlagi španskih zakonov.

"Prisegam in obetam, da se ne bom mešal v nobene sporazume in se ne bom udeleževal nobenih sej, na katerih bi se delalo predsodke proti španski državi in javnemu redu, in enako obljubo bom zahteval od svoje duhovščine.

"V prizadevanju po koristi španske države, se bom izognil

Ugodnosti Francovega sporazuma

Ta prisega kakor tudi pravica generala Franca, imenovati nove škofje, je del sporazuma, ki ga je sklenil Franco leta 1941 z Vatikanom. Omenjeni štirje škofje, ki so bili prvi, ki jih je imenoval na podlagi tega sporazuma, so tudi prvi, ki so položili to prisego.

Na prvi pogled se zdi takšna prisega — na katere podlagi postane vsak škof praktično lokalni Francov agent — odveč v katoliški Španiji. Toda ljudstvo v provincih Baskov in Kataloniji (v kotišču lojalizma tekem civilne vojne) ne mara Franca, kar se zdaj tu in tam javno pokaže. In da spravi te ljudi k pokorščini, se je zatekel Franco k starodavnemu običaju, da je odredil tudi cerkvi gotovo vlogo, katero ima igrati v njegovi politični drami.

S pridobitvijo škofov, ki so s prisego obljubili, pridobiti tudi nižjo duhovščino, je Franco s tem izčistil in stri pot pridobitvi ostalega ljudstva. Na površju izgleda ta ideja politično solidna. Toda revščina, glad in tisočero lojalistov, ki gnijejo po Francovih ječah, vse to utegne delati še preglavice škofovskim prisegam.

Japonci morijo tudi na Burmi vojne ujetnike

Pri tem se poslužujejo bajonetov, da prihranijo na municiji. Represalije napram njim bi bile brez pomena.

NEW DELHI, 23. aprila. — Uradno poročajo, da so Japonci hladnokrvno pomorili tudi večje število indijskih in angleških ujetnikov, ki so jih zajeli na fronti na Burmi.

Oni vojni ujetniki, katerim se je posrečilo pobegeti, izjavljajo, da se Japonci poslužujejo pri moritvi bajonetov, da prihranijo na municiji. Vojni ujetniki morajo tudi prenašati japonske vojne potrebe. Oni, ki so preslabotni za delo, so enostavno z bajoneti spravljani na oni svet.

Da bi Angleži vračali milo za drago, nima pomena. Prvič bi bilo to prebrutalno in barbarško, drugič pa se Japonci za to ne bi zmenili, ker Japoncem je v njihovem orientalskem fatalizmu vseeno, kaj se z njim godi, ako pač v vojno ujetništvo. To je po njihovem mnenju namreč tako sramotno, da se ne bi več hoteli pokazati v domovini.

SVICAR USTRELEJEN KOT VOHUN

BERN, Švica, 21. aprila. — Fridolin Beeler, član švicarske vojaške rezerve, je bil tukaj danes ustreljen kot vohun. Obsojen je bil, ker je dal informacije o švicarskih utrdah, antitankovskih topovih in drugih vojaških tajnostih neki neimenovani državi.

Naši fantje-vojaki

Danes zjutraj je dospel iz Fort Knox, Kentucky, Henry Bokal, ki bo pa že jutri odšel nazaj. Zadnjo nedeljo pa je prišel na dopust njegov brat Aviation Cadet Armin Bokal, iz Salt Lake City, Utah, kamor se bo vrnil v četrtek. Njiju brat Anton, ki se najdelj časa nahaja pri vojaki, ter je v Camp Shelby, Miss., je tudi nameraval priti domov na obisk za velikonočne praznike, toda mu ni uspelo dobiti dopusta, pač pa se ga pričakuje prihodnji mesec.

Fantje so sinovi poznane družine Mr. in Mrs. Anton Bokal, iz 731 E. 157 St.

Včeraj nas je obiskal v uradništvu poročnik Michael Lah Jr. sin Mr. in Mrs. Michael Lah. Poročnik Lah služi v Wilmingtону. Del. Poročnik Lah ostane doma do ponedeljka.

V Fort Benning, Ga. je napravil izkušnjo za poročnika Edward C. Slabe, sin družine Jerry Slabe, 1078 Addison Rd. V ponedeljek, 26. aprila se bo poročnik Slabe poročil z Mary Gornac, hčerko Mr. in Mrs. John Cornac, 11117 Prince Ave. Svadba se bo vršila v Slovenskem delavskem domu na Prince Ave. — Čestitamo!

Za 14 dni je na dopustu korporal August Klaus, sin Mr. in Mrs. Vincent Klaus, 16114 Arcade Ave. Prišel je iz Memphis, Tenn.

Corporal Frank Bartol, sin Mr. in Mrs. F. Bartol, 16218 Arcade, se nahaja v Afriki. Zahvaljuje se društvu Združeni bratje za zavojček cigaret, ki jih je prejel. Pozdravlja vse znance in prijatelje.

Saržent Anthony Drenik, ki je našim čitateljem dobro poznan radi svojih zanimivih dopisov o vajaškem stanu, je prišel iz daljne Californije na 15-dnevni dopust, da obišče svojo soprogo in pet tednov staro hčerko. Prijatelji ga lahko obiščejo na 692 E. 160 St.

VEST IZ DOMOVINE

Milwaukee, Wis. — Mr. Frank R. Staut, lastnik in urednik lista "Obzor", ki je bil pred leti vpislen kot črkostavec pri "Enakopravnosti", je prejel potom mednarodnega Rdečega križa iz stare domovine obvestilo, da je njegov brat Ludvik Staut mrtev že od 15. maja 1941, a njegov drugi brat Srečko Staut in njegov sin Mite pa sta internirana nekje v Italiji. Oba sta bila poštarna uradnika, prvi v Ljubljani, drugi pa v Celju.

PREMOGARJI DOBE VEČ MESA

PITTSBURGH, 23. aprila. — Ker so se premogarji pritožili, da ne dobe dovolj mesa, je Pittsburgh Coal Co., naznanila, da bo odprla pri premogovnikih "kantine", kjer bodo premogarji lahko dobili mesne sendviče.

Kompanija nanjanja, da je dobila tozadevno dovoljenje in da bo prodajala sendviče po lastni ceni.

Angleška zračna sila bo bombardirala Japonsko

Premier Winston Churchill je svečano obljubil, da bodo angleški letalci ob strani ameriških tovarišev bombardirali japonska mesta.

LONDON, 24. aprila. — Angleški premier Winston Churchill je danes svečano izjavil, da bo angleška zračna sila pomagala ameriški zračni sili razbijati Japonsko, "dokler ne bo temu neusmiljenemu in požrešnemu narodu odvzeta njegova moč, da bi še kdaj nadlegoval civiliziran svet."

V posebni poslanici Henryju H. Arnoldu, šefu ameriške zračne sile, je premier Churchill izrazil svoje ogorčenje in gnev nad krutimi eksekucijami ameriških letalcev. Angleška zračna sila pričakuje z nestrpnostjo trenutka, ko bo ob strani ameriške zračne sile bombardirala Tokio in druga japonska mesta, "dokler ne bo temu neusmiljenemu in požrešnemu narodu odvzeta njegova moč, da bi še kdaj nadlegoval civiliziran svet."

Japonci bodo poljubno morili ujetnike

Japonski radio je včeraj naznanil, da bodo Japonci poljubno morili ameriške vojne ujetnike.

200 ruskih bombnikov napadlo Vzhodno Prusijo

Mesto Insterburg je bilo po odletu ruskih letalcev zavito v plamene. Rusi so izgubili en bombnik.

LONDON, 23. aprila. — Ruska zračna sila, sestojeca iz 200 bombnikov, je bombardirala mesto Insterburg v Vzhodni Prusiji, kjer je važno železniško križišče za pošiljanje dobav nemškim armadam na ruski fronti. Ruski bombniki so bili snoči nad mestom nad dve uri ter so pustili po svojem odletu mesto v plamenih.

Pri tej novi ofenzivi ruske zračne sile je bil izgubljen en bombnik. Rusi, ki so izvedli v zadnjih dneh šest napadov na mesta Vzhodne Prusije, so zdaj prvokrat bombardirali Insterburg. Prej so napadli mesti Gdansk in Tilsit.

Ruska zračna ofenziva nad pokrajino Vzhodne Prusije je koordinirana z napadi angleške in ameriške zračne sile na zapadno Nemčijo ter na druge, po Nemčiji zasedene kraje.

ŽENSKES VOZNICE AVTOBUSOV

BELLEFONTAINE, 23. aprila. — Zaradi pomanjkanja moških delavcev vozijo ženske avtobuse v Daytonu, Springfieldu, Lima in v Toledu.

Asesment

Tajniki društev v okrožju Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. bodo pobirali društveni asesment v ponedeljek kot običajno in ne nocoj. Torej v ponedeljek, 26. aprila, naj vsak plača svoj asesment.

ZAVEZNIKI SESTRELILI 20 OGROMNIH NEMŠKIH LETAL

Letala so bila šesteromotorna in tako težka, da jih morajo druga letala potegniti v zrak

VSAKO TEH LETAL NOSI 100 DO 110 VOJAKOV ALI PA TANKE IN TRUKE

ZAVEZNIŠKI GLAVNI STAN šestmotornih nemških transportnih letal so zalotila zavezniška letala nad Tuniskim zalivom. Zavezniški letalci so najprej razbili nemško formacijo letal, nato pa so jih vseh dvajset sestrelili in poleg še deset nadaljnjih sovražnih letal, vključno celotno formacijo 20 šesteromotornih transportnih letal.

Maršal Rommel je podvzel več silnih protinapadov proti angleški osmi armadi, toda vsi njegovi napadi so bili odbiti z velikimi izgubami za njegove čete.

Skupino dvajsetih velikih

VOJNA NA RUSKI FRONTI

MOSKVA, 23. aprila. — Sovjetska armada je danes odbila na Kavkazu val za valom nemške pehote ter pobila tekom 12 ur 500 nacistov.

(Alžirski radio poroča, da so Rusi na več točkah vdrl v kavkaško črnomoško pristanišče Novorosijsk.

V nekem drugem odseku so vrgli Nemci 2000 mož v nenadni napad na ruske črte. Sovjetsko vojaštvo je zadržalo svoj ogenj, dokler niso prišli Nemci v bližino, nakar je pričelo vsipati nanje smrtonosno točo krogel iz

NEMCIJA POZIVA NEIZVEŽBANE REZERVE

Nemčija je pričela pozivati pod zastave milijone nadaljnjih mož, in sicer rezerviste iz prve svetovne vojne, dalje može, ki so stari okoli 40 let in ki niso bili deležni nobene vojaške treninge, ter dečke iz vrst Hitlerjeve mladine.

Tozadevna izjava je bila podana po radiu kmalu nato, ko je radio naznanil, da se je vršila konferenca med Hitlerjem in Josephom Tiso, predsednikom Slovaške.

Potreba pisarniškega osebja

F. W. Luikart, direktor lokalnega Civil Service, naznanja, da se potrebuje v clevelandskih vojnih uradih stotine klerkov, stenograf in drugih moči.

"Silno potrebujemo ženskih moči," je izjavil ravnatelj. "Gospodinje, ki so bile prej zaposlene po raznih uradih, bi nam bile v veliko pomoč, če bi hotele prevzeti to delo."

Izkušnje za sprejem k tem pisarniškim delom se vrše dnevno ob 1 popoldne in ob sredah ob 6. zvečer v novem poslopu pošnega urada. Plače za klerkinje in tipkarice znašajo od \$1532 do \$1970 na leto, za stenografke pa od \$1572 do \$1970 letno.

Asesment

Tajniki društev, ki zbirujejo v Slovenskem domu na Holmes Ave., bodo pobirali asesment za tekoči mesec nocoj in v ponedeljek večer.

Kupujte vojne bonde in vojno-varovalne znakme, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

Vesti iz Jugoslavije

(Poročilo JIC)

Angleška časniška agentura Reuter prinaša vest madžarske brzojavne poročnevalne službe, da je padel den 23. marca v bojih proti partizanom vodja "hrvaške dijaške mladine" (Paveličevska organizacija), Josip Blažek.

Ista vest zatrjuje tudi, da je bilo mesto Imotski in njega okolica "očiščena" partizanskih skupin.

Švicarski listi poročajo, da so nemške radio postaje naznanile, da je v Srbiji mobilizirano za službo dela v Nemčiji vse moško prebivalstvo od 18 do 35 let, a žene od 21. do 35. leta.

France, list borbenih Francozo, poroča v svoji rubriki "Novi red in odpor proti nje-mu", vest iz Paveličeve Hrvatske, da je bilo v zadnjem času več od 7.000 Hrvatov polovljenih in poslanih na prisilno delo v Nemčijo.

Paveličev časopis v Osjeku, Hrvatski list, prinaša v svoji številki od 13. marca naslednjo vest, ki nedvomno pomeni nova preganjanja pravoslavne vere na Hrvaskem:

Hrvaška vojna oblast v Osjeku poziva vse osebe "hrvaške, pravoslavne vere" (!), ki dozdaj še niso prestopile v katoliško vero ali kakšno drugo priznано veroizpoved, rojeno v letih 1890 do 1921, da se takoj prijavijo hrvaškemu vojnemu uradu v Osjeku. Poziv velja vsakomur, ki živi na ozemlju mesta Osjek, ne glede na to, ali je sposoben za vojaško službo ali ima domovinsko pravico v drugih občinah.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

GENIJALNA STRATEGIJA SVOBODOBORCEV

IV.

Velika po partizanih vladana pokrajina — država v državi — se je pojavila v zapadni Jugoslaviji koncem preteklega leta. Ta pokrajina je obsegala zapadno Bosno, ter dele zapadnih hrvatskih province Like, Korduna in Banijske. Ta provinca, ki je dobila ime "Osvobodjena zemlja," je obsegala 19,000 štirjaških milj ozemlja — približno petino Jugoslavije ali več ozemlja kakor ga imata Holandska in Danska skupaj. Na vseh straneh tega solidnega svobodnega zemeljskega otoka so porazvrstili partizani male gerilske edinice brez stalnih glavnih stanov; te edinice so se raztezale po osišču obvladanem ozemlju, vsak čas pripravljene, da udarijo v hrbet vsake osiščne armade, ki bi napadla osvobodeno ozemlje. Ena takšna partizanska kolona je cirkulirala v Sloveniji blizu Ljubljane, druga v Dalmaciji blizu Sinja, tretja v Hercegovini nad Kotorskim fjordom, četrta v vzhodni Bosni v bližini Sarajeva, itd. Najboljše je to označil ameriški časnikar in vojni poročevalec Howard Smith, ki je zapisal: "Partizanska svobodna država izgleda kakor velika negibna oklopna, od vseh strani zaščitená po malih, naglo se pregibajočih, vedno budnih in čuječih ladjicah-spremljevalkah."

V jutranji zarji dne 20. januarja tega leta je pričelo 65,000 izbornih opremljenih nemških, italijanskih in Paveličevih vojakov napadati severne in zapadne partizanske črte ob ogromni, v polkrogu se raztegajoči fronti, ki se je pričlenjala 30 milj južno od Zagreba ter se razširjala vse do Dalmacije. Deset dni je osišče zama napadalo partizane. Ko pa je tedaj prispel premier Churchill na konferenco s turškimi državniki v Adani, je postal Berlin tako nervozen zaradi grozeče invazije, da je poslal nadaljnjih pet svežih divizij, med njimi slavno "Princ Eugen" SS divizijo, da pomagajo likvidirati partizane. Pod strašnim udarcem pancirjev, motoriziranih čet in nemških Stuk, se je cela partizanska severna in zapadna fronta zazibala ter omahnila nazaj do Dinarskih Alp, pusteč za seboj mnogo važnih krajev, med njimi mesto Bihač. Nemški bombniki so takrat popolnoma izravnali z zemljo tri bosanske kraje — Krupo, Drvar in Cetingrad.

Tedaj pa se je zgodilo nekaj čudovitega. Proti koncu februarja so pričeli komunisti osišča poročati o bojih "z malimi banditskimi skupinami" na teritoriju, ki ga niso partizani nikoli kontrolirali — v Sloveniji, v Hrvatski v bližini Zagreba, v Papuk gorovju severno od Zagreba-Belgrade, v Papuk gorovju severno od Zagreba-Belgrade in Kruševca: partizanske "ladje-spremljevalke" so stopile sovražniku za hrbtom v akcijo... Da, še več: med Reko in madžarsko mejo so se pojavile tri kolone "šumarjev" — gerilcev Hrvatske Seljačke Stranke, ki so pričele z akcijami, neodvisno od partizanov. Celotni položaj je izgledal, da je ves teritorij izven partizanske kontrole vzplamtel v vojnem ognju. Istočasno je pričelo časopisje osišča, zlasti nemško, tožiti o strahovitih naporih bojevanj v neprehodnih, s snegom pokritih bosanskih gorah, da poudari naraščajoč odpor napadajočih partizanov, ki so pričeli požigati vse vasi za seboj, odganjati s seboj živino in ljudi ter niso puščali sovražniku niti svojih mrtvecev. Komunisti osišča so javljali poboj 12,000 partizanov, toda skoraj nobenih ujetnikov. Končno je prišlo na dan, da so v bližini Petrovca v Bosni partizani uničili 50 nemških tankov ter pobili cel bataljon "Princ Eugenovih" SS gardistov.

Sredi osiščne radosti, dne 15. februarja, pa so neprečakljivo partizani zadali udarec v smeri, kjer ga je sovražnik najmanj pričakoval: na drugem koncu osvobodjenega ozemlja, natančno nasproti onemu ozemlju, ki ga je osišče napadalo. Pod poveljstvom Nikolaja Beševića so udarili partizani od 20 do 40 milj globoko v Hercegovino ob 65 milj široki fronti, zavzeli z naskokom več utrjenih krajev, prerežali Sarajevo-Mostar železnico, pobili in za-

jeli tisoče presenečenih Italijanov ter zasegli ogromne množice orožja in živil ter 16 tankov. Kakor svoječasno Rommel v Tunisi, tako so storili partizani; v ospredju so se umaknili, v ozadju pa udarili, s čemer so potisnili osvobodeno ozemlje v Hercegovino in bliže Črnigori, naravni granitni trdnjavi. Da razbijejo ta genijalen strateški načrt, so Nemci naglo poslali ojačenja svoji letalski sili iz Grčije.

UREDNIKOVA POŠTA

Novo poročilo iz domovine

P. Bernard Ambrožič

Znan ameriški Slovenec je prejel te dni poročilo iz domovine in ga je prepustil podpisnemu za priobčitev.

Datirano je z dnem 21. decembra 1942. Samo nekatere stvari bom navedel iz pisma dobesedno, ostalo bom povedal s svojimi besedami, zakaj treba je varovati pred javnostjo identiteto pisavca dotičnega pisma. Poročilo torej pove:

Neki dr. B. iz Ljubljane je odpotoval v mesecu septembru 1942 v Italijo z namenom, da obišče slovenske internirance v raznih laških taboriščih. Po prej je po Ljubljani zbiral med dobrimi ljudmi milodare za nesrečne rojake v laškem ujetništvu, in sicer v denarju, pa tudi v živilih in obleki. Dobil je pa pomoč za svoje rojake pri Sveti Stolici. Z njim sta bila še druga dva Slovenca iz Ljubljane, duhovnika frančiškanskega reda.

Do internirancev so srečno prišli in oddali svoje darove. Mnogim so s tem olajšali njihovo teško usodo. Potem sta oba duhovnika odšla nazaj proti domu, toda v Trstu so jih Italijani prišli in preiskavali, vendar sta končno mogla nadaljevati pot.

Dr. B. je odšel namesto nazaj v Ljubljano naprej v Rim, da bi tam zainteresiral razne oblasti za usodo slovenskih internirancev in izposloval še več pomoči od Svete Stolice. Imel je tudi pri sebi pismo za Ameriko, češ, da bo v Rimu našel priliko za odposlanje te pošte čez lužo.

Toda v Rimu so ga Lahi prišli in zaprl v znano ječo Regina Coeli. To se reče po naše: Kraljica nebes — kakšno neprijetno ime za laško fašistično ječo!!!

Obdoližili so ga, da se zanima za slovenske internirance v laških taboriščih — nobene druge krivde niso našli na njem. Vendar so ga držali v ječi cele tri mesece in neprenehoma nadlegovali s preiskavanjem. V tej stiski ni kazalo drugega kot, da je uničil pismo za Ameriko; ki bi nam tu lahko marsikaj povedalo in pojasnilo...

Od tu naprej pravi pismo dobesedno:

"Pri nas je strašno hudo. Vse se je zaklepo proti ubogim Slovincem. Nemci, Lahi in še komunisti. Najhujši so pa zdaj Lahi. V taborišču na otoku Rabu umrje po 30 naših ljudi na dan. Ko je razsajala burja, jih je umrlo po 60. Ti podatki so iz laških virov — torej bo treba tem številkam še nekaj dodati, da bodo odgovarjale resnici... Mi nabiramo, trkammo na vrata tu in tam, dobivamo vsaj nekaj, toda vse to je daleko premalo za tako revščino. Tako krvavo bodo potrebovali več, veliko več. Dajte no iz Amerike kaj izposlovati od naših rojakov. Smo pred božičnimi prazniki. Bog vam jih daj vesele. Naši bodo žalostni kot še nikoli. Upam pa, da bodo prihodnji vselejši v svobodni domovini... Lep pozdrav." (Podpis.)

Takšno poročilo torej prihaja naravnost iz domovine. Cloveku se trga srce, grize si ustnice — pa nič ne pomaga samo

rohnati nad Lahom... Ali naj se res samo lepo tolažimo z besedo, ki jo beremo v najnovejšem zapisniku JPO,SS... vsi ne bodo pomrli?"

In isti zapisnik, ki se te dni bere po časopisih, pravi: "Moja misel je, da pri pomožni akciji ni treba nobene dvotirnosti... Naš odbor se tudi ne strinja s takojšnjo pomočjo... ko se je naglašalo, da bi sedaj vsaka pomoč bila direktno ali indirektno v pomoč okupatorjem. Ali se ni zgodilo v Ljubljani, da se je slovenskim izgnancem pobral ves živčevje?"

In zopet pravi isti zapisnik: "Ali naj tisti, ki nimajo nobenega svojca v Ameriki, po vojni pomrjejo?"

Pravilno vprašanje! Jaz pa dostavljam: "Ali naj tisti, ki zdaj nimajo nikogar v Ameriki, ki bi takoj misli nanje, že zdaj — pred koncem vojne pomrjejo?"

Naj se čuje kakorkoli, zapisal bom: Nihče se ni toliko trudil, da bi ne bilo "dvotirnosti" pri pomožni akciji, kot sem se ravno jaz trudil. Tisti, ki pišejo in podpisujejo zapisnik JPO,SS, vedo to najbolje. Več na tem mestu ne bom zapisal.

Da so Lahi odvezali živčevje, je sicer tudi res. In še to je res, da Rdeči križ ni mogel zagotoviti varnega dostavljanja paketov internirancem v laških taboriščih. Prišla je pa nedavno tega izjava, da je prevzela to nalogo Sveta Stolica in garantirala varno dostavljanje paketov pa naj pridejo od koderkoli.

Po vsem tem imamo res lahko vsaj majhno tolažbo, da "ne bodo vsi pomrli, nekaj jih bo ostalo" — prav po besedah zapisnika JPO,SS. Vendar pa je in ostane neverjetno ozkosrčno, da se kar mogoče miho izrazim, da je bila prisiljena tista akcija "za TAKOJ" — iti v pokoj. (Nalašč ne pišem tega v imenu slovenskih župnij, ampak v svojem imenu — naj zadene vse mene samega!)

V Ljubljani in drugod tam prav gotovo nimajo ničesar na preostanjanje, pa vendar nabirajo in pošiljajo TAKOJ. Nam se pa še kar dobro godi, pa se kljub ponovnim dokaznim objavam, da ni tako, kar naprej izgovarjamo z "direktno ali indirektno v pomoč okupatorjem."

Saj bi človek res rad molčal, pa bi ne imel mirne vesti, če bi si ne upal spričo jasnih dejstev vzeti nase nekoliko batin, ki jih takile dopisi navadno priključijo na dan. Naj reče ali za piše kdo, karkoli hoče, resnica je pa le, da smo vse prej kot "bratje in sestre" onim tam v trpljenju, če pikakor nismo pripravljeni vsaj nekaj tudi od svoje strani storiti zanje — TAKOJ!

P. Bernard Ambrožič OFM
62 St. Marks Place
New York City.

Sheboygan, Wis.
Kar se tiče delavskih razmer ne bom dosti poročal. Dela je dosti ali plače so bolj pičle, da ne odgovarjajo današnjim draginj. Plačajo kar 40 centov na uro. Tu nismo dobili nobenega zvišanja že dve leti, potem pa shajaj in živi kakor hočeš. Bližajo se zopet velikonočni

prazniki, ali veseli prazniki za mlade in stare. Stari se vesele solnce, mladina pa ima drugo veselje, kot prvi pomladanski cvet.

Dne 18. aprila je minilo dve leti, ko je naša starša, brate in sestre v stari domovini zadel strašni vihar, kakršnega ne pomni zgodovina Slovenstva. Namesto veselja, so prišli v jok in obup, ker so od vseh strani vdrli krvočni volkovi, ki so razdejali in pogazili našo domovino, kjer so uničili sto in sto-letno delo naših dedov. Tudi danes še ni konca tega trpljenja našega naroda.

Naša postojanka št. 4 JPO je sklenila na svoji seji, da se praznuje ta dan in sicer, da se priredi javni shod, kateri se je vršil na cvetno nedeljo v Fluderikovi dvorani, 835 Indiana Ave.

Nastopili so izborni govorniki, kakor brat Cankar, glavni predsednik S. N. P. J. in J. Zalar, ki so v zbranih besedah povedali pomen tega dne za nas in našo domovino.

Na naše cenjen rojake in rojakinje apeliram, da bi skupno delovali in pomagali, da se bo tem našim trpinom v stari domovini lahko olajšalo njih gorje!

John Modiz, zastopnik.

Boji v Jugoslaviji

Iz švicarskega časopisa

Zenevski časopis La Suisse prinaša dne 26. marca naslednji članek o položaju v Jugoslaviji:

"Nobenega dvoma ni o tem, da se nahaja vse osrednje ozemlje, sestavljeno iz bivših glavarstev v Bosni, Hercegovini, Črni gori in Srbiji, ne morda v rokah nekakšnih srbskih partizanov — kar še vedno misli večina — temveč kompaktno v oblasti vsaj deloma reorganizirane jugoslovanske vojske, ki je razdeljena v divizije in celo v armade."

Ozemlje v rokah uporniške vojske, ki se je zatekla v planine, gozdove, je nedostopno za tanke in polno skrivnosti tudi za letalstvo; širina teh osvobodjenih predelov je približno 200 km, a razprostirajo se na dolžini od 70 km. To ozemlje vzdržuje vojaško fronto, ki je premična in se naslanja na gorske višine, katere se spenjajo včasih prav do 2,000 metrov. Planinski masivi so presekani z dolinami rek, ki se odteka skozi ozke klance. Te vrste geografska vrata so prav poseben važna, ker skuša okupator tam prodrati naprej in s svojimi silami pregnati borbene čuvanje te narodne trdnjave.

Naj omenimo tu dvojico takih točk, ki sta postali perišča silnih bitk; reka Una in Sanski most.

Zadnja poročila, ki so poročala o bojih na onem ozemlju, na katerem zapoveduje jugoslovanski general Mihajlovič, govorijo o bojih na Hrvaškem v bližini mesta Gornji Lapac. Boji so trajali tri dni in mrtvih je bilo na obeh straneh 1,500. Od delki generala Mihajloviča prodre čisto na ozemlje, ki gre do doline reke Save, kjer rušijo objekte in ustvarjajo zmedo in nesigurnost.

"Druge skupine, katere je težko opredeliti, segajo globoko v notranjost; toda težko je, z gotovostjo reči, da-li so vse te akcije pod skupnim poveljstvom."

Ena teh skupin se nahaja v Dinarskih Alpah z območjem do dalmatinske obale. Druga je v slavinskih hribih med Savo in Dravo. Oba otoka odpora v črta odpora v osrednjem ozemlju. Vsi skupaj pa rušijo moralo sovražnih armad. Partizanski oddelki nastopa-

OBSOTELSKO OZEMLJE IN KMEČKI UPORI

Poleg teh splošnih potez, ki veljajo za vso slovensko zemljo, pa imamo za ozemlje ob Sotli dokumente, ki nam pričajo, da je nastopila tu gospodarska kriza zaradi premalo preračunane prenatrjene kolonizacije salzburskih nadškofov že v času, ko je bilo drugod še primeroma dobro stanje, namreč že v začetku 14. stoletja. Urbarji salzburskih posestev v štajerskem Posavju (Brežice, Sevnica) kažejo, da je bilo tu l. 1309 že 46.95 odst. leta 1322 pa celo 56.24 odst. opustelih kmetij. Seveda, ves ta pojav je bil sicer omejen, a v 15. stoletju se je razširil tudi preko ostalega predela, in sicer pod vplivom domačih bojev za celjsko posest, bojev z Ogrji, saj je bila Sotla obmejna reka in se že leta 1322 navajajo kot vzrok opustelosti nekaterih vasi vpadu Ogrov, in končno od l. 1469 vedno pogostejših vpadov, kjer se je zopet uveljavil obmejni položaj pokrajine.

Pa tudi sicer je šel razvoj v smeri poslabšanja kmetovega položaja tudi na obsoteljskem ozemlju svojo navadno pot. To se dovolj jasno odraža v še neobjavljenem pravnem napotilu za salzbursko posest v Posavju, zapisanem 7. l. 1381 v Ptuj, za čigar prepis in dovoljenje za uporabo dolgujem hvalo univ. prof. M. Kosu. V tem pravnem napotilu je vrsta nadškofovih dolžb, ki pričajo o podobnih pritožbah, kakor jih je Kaspert A. objavil za Gorenjsko in kakor so jih zapisali kmetje leta 1515 na svojem puntarskem zborovanju v Konjicah: tako na primer glede ribarjenja, glede dajatev ob smrti oziroma nastopu gospodarja, glede neurejenega sodstva in kaznovanja podložnikov, glede dajatev, ki jih ni v urbarju, pa jih zahteva, bodisi mestni grof, bodisi urbarjski posestnik, glede uporabe gozda in glede veljave gorskega prava.

Najznačilnejša poteza tega pravnega napotila pa so številne pritožbe glede zahtev in pravic mestnega oziroma grajskega grofa v Brežicah in v Sevnici, novega uradnika, ki po starih urbarjih ni imel določenih nikakih dohodkov in ki je zaradi tega s svojimi zahtevami povzročal spore. Kmečke pritožbe, ki jih je salzburski nadškof izvedel na zasliševanje v Sevnici in Brežicah, je poskušal pomiriti z omejenim pravnim napotilom. Seveda pa se s takimi sredstvi ni bilo mogoče upirati smerem gospodarskega razvoja. Dokumenti iz 15. stoletja nam pričajo o vedno ostrejši krizi našega podeželja. V tej krizi je tudi slovensko ozemlje ob Sotli doželo za upore, ki v 16. stoletju vžgali vso slovensko zemljo.

Različni kmečki upori, ki so nastajali pred letom 1515 na Koroškem, Kranjskem in tudi na Zgornjem Štajerskem, se na jo vedno pod geslom presenečenja in so neumorno delavni. Tudi na Krasu so boji Angleška časniška agentura Reuter prinaša poročila iz Zie-richa, glasom katerih so zanesli slovenski in hrvaški partizani gerilsko vojno preko stare laške meje, globoko v notranjost kraškega ozemlja.

V bližini Postojne so partizani uničili dva potniška in en tovorni vlak. Slovenec piše dne 16. marca: "Visoki komisar Ljubljanske pokrajine je odredil konfiskacijo vsega premičnega in nepremičnega imetja, pripadajočega upornikom."

Postajali pa so obljubili kmetom, da bodo nesli njihove pritožbe k cesarju in deželnemu glavarju in se potrudili, da bo kmetom ustreženo. Te pogodbe seveda kmetje, kakor smo videli zgoraj, niso držali. Poleg tega pa se je preko petih korakov, ki so bili pred 27. majem na Konjskem shodu, razširil upor v prvih dneh junija ke na Koroško.

W prvih polovici aprila je prišla na Kranjsko tudi plemiška komisija, ki naj bi uredila položaj, baje pa so tudi kmetje poslali poslanca k cesarju, ki naj bi jih milostno sprejel. Niti komisija, niti cesarjeva namočila poslanstvu, naj se pust razpusti, niso zavrli kmečkega gibanja. Kmetje niso več odražali svojih obveznosti, marveč so se še naprej zbirali in posvetovali. Po zborovanju v Novem mestu (14. V.) je prišlo do izbruha. Tri dni zatem je padel grad Mehovo, kar je vzbudilo upor po vsej Kranjski, ob katerem je padla cela vrsta kranjskih gradov.

Istočasno pa se je upor pri nesel tudi na Štajersko ob Sotli, vinjske doline preko Celjske grofije do mejne reke Sotle. 31. majem sta padla v kmečke roke Podčetrtek in Pilštajn, meseca junija grad Zbelovo, ssest Studenica in celo mesto in grad Brežice, pri čemer je izgubilo življenje okrog 50 ljudi od tega 15 plemičev, 5 julija so padli cesarska gradova Podreča in Kunšperg in krška posest Bizelsko, poleg tega pa Pilštajna uničili tudi njegovo tržne privilegije.

Na Štajerskem, v Konjicah je bil konec maja tudi najhujše kmečko zborovanje, ki se na njem kmetje postavili svoje zahteve o spremembah glebov, zlasti oziroma o povračilu k "stari pravdi". Dne 31. maja je prišlo v Konjicah do sestanka kmečkega zastopstva s poslanstvom štajerskega deželnega glavarja, ki je sklenilo, da kmeti začasno premirje. Kmetje so obljubili začasno premirje glede razširjanja puntarske zveze, dokler ne bosta izdala cesar in deželni glavar svojih odredb, objubili so vrniti krškega kardinala Podčetrtek in Pilštajn, se pokoriti odredbam cesarja in deželnega glavarja in povrniti škodo, ki je nastala zaradi upora, odvezati gospoda trge in mesta od obljub, ki so jih ustmeno ali pisмено dali, in vrniti tozadevne dokumente ter se boriti proti kakemu drugemu kmečkemu puntu, ki ne bi priznal te pogodbe.

(Dalje prihodnjico)

Občinsko dete

ROMAN DOJENČKA

spisal

Branislav Nušić

Rajnik je bil zelo dober in blag človek; lahko si ga prepričal in mu dokazal vse, karkoli si hotel, samo da si mu znal vse lepo razjasniti. Samo enkrat se je pokazal malo trdoglav in kot človek, ki ne razume kaj se mu govori, a to je bilo takrat, ko so ga skušali prepričati, da bi mu bilo treba napisati testament. In kako previdno je to gospa Mileva napravila! Ni mu hotela, za Boga, sama tega reči; kako bi ga s tem razžalila, ko sta pa tako lepo živela skupaj. Poprosila je gospoda Milija, upokojenega sodnika, človeka znanega kot zelo prepričevalnega, tihega, zgovornega, ki zna tako lepo po ovinkih kaj povedati.

V resnici rajnik je že dva tedna pred smrtjo izgledal tako slabo, da je vsak čas mogla nastopiti smrt. Če bi umrl brez oporoke, bi ne bilo dobro že za voljo tega, ker je imel brate in druge sorodnike, a da bi mu rekli, tako slabemu naravnost v oči naj napiše oporočo, je bilo težko, ker bi ga to lahko preveč vznemirilo.

Zato je gospa Mileva poklicala lepo k sebi gospoda Milija pa mu je rekla skozi solze:

“Gospod Milija! Vi veste in ves svet ve, kako imam rada svojega moža. V resnici ne vem, bom li ostala živa, kadar on umrje. Ne verjamem, da bi ostala živa. Pa zdaj povejte sami, kako mu morem reči iz oči v oči, da bi moral napisati testament.”

“Zares,” pravi gospod Milija, “to je zelo neprijetno za vas.”

“Zelo težak položaj,” vzdihne gospa Mileva.

“Zares težak,” vzdihne tudi gospod Milija bolj zato, da pokaže svoje sožalje, ker drugače ni imel nikakega posebnega razloga, da tudi on vzdihuje.

“E, pa vidite, ko bi vi to nekako; vsi so mi rekli, da bi vi to znali lepo tako oddaleč, da ga pripravite in mu rečete.”

“O prosim,” doda gospod Milija ljubeznivo, “kar se tega tiče, ga bom že lepo pripravil in bom začel kar le mogoče od daleč.”

Po teh besedah se gospod Milija vzdigne, zakašlja zelo važno in gre v bolnikovo sobo.

Pozdravi se z rajnikom, povpraša ga o tem in onem, pa začne popolnoma oddaleč. Pravi mu:

“Brat in prijatelj, ti gotovo sam vidiš, da boš za en ali dva dni umrl. Kaj pomagajo te medicine in recepti, nič, babje neumnosti, vse to ti ne bo nič pomagalo. Sam pogled, kako ti štrle ušesa, pa tudi usta so se ti pomodrilila. Mogoče ga nimaš, ki bi ti to odkritosrčno povedal, danes ima človek zelo malo prijateljev, ki bi mu iskreno povedali resnico v oči. E, jaz pa komur sem prijatelj, sem mu prijatelj.”

(Dajle prihodnjici)

P. DECOURCELLE:

MOČ

LJUBEZNI

ROMAN—I. DEL

— O, gospod, v tem pogledu vam pa že lahko svetujem! — Imamo meščana, ki je prišel na bolen in ki prodaja zdaj še hišo. Kupcev pa ni... Kupili jo boste lahko zelo poceni.

— Bomo videti. Toda čeprav bom imel dela čez glavo, bi se rad tudi malo zabaval. Ali je v Moissellesu družba, kamor bi lahko zahajal? Ali more človek v vašem kraju navezati stike s kosemi?

— Naš kraj je v tem pogledu posebno priljubljen, gospod. — Je odgovoril eksekutor... Imamo davkarja, notarja, davčnega kontrolorja, poštarja in če smem omeniti še moje malenkost... Sami dobro vzgojeni ljudje, vsi iz boljših družin, izbrani, kako pravijo. Če smo se zbiramo in življenje je pri nas res prijetno.

— Baje je v vašem kraju tudi kolonija mladih kazencev.

— Da, in ravnatelj je odlični mož... bivši stotnik... ima kolajno... in tudi on spada v našo družbo.

— Ali ne delajo ti jetniki prebivalstvu preglavic? Nedavno sem čital ali slišal, da je pri vas gorelo in da je baje zagral malopridnež iz kolonije, ker ni bil zadovoljen z gospo, ki je pri nji delal.

— V tem primeru je šlo za zlorabo zaupanja, kar se pa ne bo več pripetilo. Mi, kar nas je pravih domačinov, se ne brigamo za malopridneže, ki jim itak ni pomoči, kajti kdor zaide že v zgodnji mladosti na kriva pota, se ne bo popobilšal. Pač pa je bila v Moissellesu — bila je — neka dama, ki je prišla

ki jo je mož zapodil, ker ga je varala.

Gospa Billardova je samo kimala z glavo. Ta čas, ko je njen mož tako navdušeno obrekoval Heleno, je bila nepoboljšljiva grešnica na najboljši poti zaljubiti se v Ramona.

Sanjala je že o sreči, ki se ji je obetala v ljubavnem razmerju s tem elegantnim in lepim možem; bila je trdno prepričana, da se bo nastanil blizu njih, in razmišljala je, kako bi ga čim bolj navezala nase.

Z žensko histroumnostjo je uganila, da je vse to, kar je povedal njen primumknjeni mož slabega o neznani dami, lahko vzbudilo v tujcu samo željo spoznati jo.

Zato se ji je zdelo, da mora poseči v pogovor.

— Moj mož je kreposten ko sv. Alojzij, — je dejala in zaljubljeno pogledala Ramona. On ne more razumeti slabosti, ki ji ženska žal tako lahko podleže; zato se pa zgraža tam, kjer zgražanju ni mesta. Dama, ki je vam pravil o nji, je zelo dražestna in prikupljiva. V družbi je sicer res ne moremo sprejemati, ker zdaj že kar javno greši zoper moralno... To je vse... O njeni preteklosti vemo zelo malo. Ni pa verjetno, da bi jo obžalovala, a ljubček, ki si ga je izbrala, dokazuje naprotno, da rada ponavlja, kar je že storila.

Ramon je zadrhtel.

— Ah, ta... ženska ima ljubčka, pravite...

— O, nikar ne mislite, da sem vam povedala to namenoma ali celo s slabim namenom; ne, povedala sem vam kar tako, saj tega niti najmanj ne skriva... In... je njen ljubček domačin? — je nadaljeval Ramon z drhtečim glasom.

— Ne... V našem mestu biva šele nekaj let... Poštar je... In še dokaj čeden fant. Če se ne motim, je bil na vojni in je v bitki izgubil roko... skoro kakor La Fontainova miš, — je pripomnila s porogljivim nasmehom.

Ko pa Ramon ni odgovoril na njen nasmeh, je pomislila:

— Ta je nekam zamišljen, za šale menda ni nič kaj navdušen.

— Da, — je nadaljeval Billard, da bi tujec ne mislil, da je o domačih spletekah manj poučen od svoje boljše polovice. Sedem ali osem let bo tega,

Kupim certifikate za liker

Pokličite EN. 8766, ali zglasite se na 7115 EUCLID AVE.

Peter Rostan

BARVAR IN DEKORATOR

449 E. 158 St.

Lično in zadovoljivo delo po zmernih cenah.

IŠČE SE

ŽENSKES

za

Lahko interesantno tovarniško delo

Predznanje ni potrebno.

Mi Vas bomo učili.

Plača na uro.

Poleg overtime.

THE E. F. HAUSERMAN CO.

6800 Grant Ave.

Med. E. 71st in E. 49th St.

južno od Harvard

MR. & MRS. FRANK KOVAČIČ

4121 St. Clair Avenue

GOSTILNA

Želita vesele velikonočne praznike vsem gostom in prijateljem.

Obiščite nas, ker boste postreženi s finim pivom, vinom in prigrizkom

Vesela voščila!

Naj veljajo vsem našim odjemalcem, kakor tudi prijateljem in znancem. Zahvala za naklonjenost v trgovini, kakor tudi za pogrebna opravila. Obratno hočemo ostati tudi mi Vam naklonjeni, kjer se bo nam nudila prilika.

A. GRDINA IN SINOVI

v 40. letni poslužnosti svojemu narodu.

MR. & MRS. FRANK KOVAČIČ

4121 St. Clair Avenue

GOSTILNA

Želita vesele velikonočne praznike vsem gostom in prijateljem.

Obiščite nas, ker boste postreženi s finim pivom, vinom in prigrizkom

Vesela voščila!

Naj veljajo vsem našim odjemalcem, kakor tudi prijateljem in znancem. Zahvala za naklonjenost v trgovini, kakor tudi za pogrebna opravila. Obratno hočemo ostati tudi mi Vam naklonjeni, kjer se bo nam nudila prilika.

A. GRDINA IN SINOVI

v 40. letni poslužnosti svojemu narodu.

Beros Studio

ZA FINE FOTOGRAFIJE

6116 St. Clair Avenue

Ali si niste že dostikrat želeli, da bi imeli dobro sliko od svojega fanta? Predno odide v službo domovine, pripeljite ga v naš Studio; ali še boljše, pridite vsi skupaj za družinsko sliko. Boljšega ne morete imeti za spomin.

Pokličite ENdicott 0670 za sestanek!

Mali oglasi

INSPEKTORJI

Floor & Bench

OPERATORJI

za

WARNER & SWASEY 2 A

ENGINE LATHES

POTTER & JOHNSON

ZUNANJI BRUSAČI

GRIDLEY AUTOMATICS

TEŽAKI ZA SPLOSNO DELO

za

RECEIVING ROOM

SHIPPING ROOM

STOCK HANDLERS

POMETAČE

Delo znotraj in zunaj.

Visoka plača na uro poleg "overtime"

CLEVELAND TRACTOR

19300 Euclid Ave.

Izurjeni operatorji

na

BORING MILLS

(Horizontal in Vertical)

VELIKIH STRUGALNIKIH

RADIAL DRILL

Plača na uro, poleg "overtime."

Če ste sedaj zaposleni pri obratnem delu, se ne priglasite.

Wellman Engineering

7000 CENTRAL

Otvoritvena posebnost

STENSKI PAPIR, preko 1000 novih 1943 vzorcev na izbero.

Posebnost od 1/3 do 1/2 ceneje.

NATIONAL WALL PAPER & PAINT CO.

6922 St. Clair Ave.

Želim kupiti

avto, ki je v dobrem stanju.

Plačam v gotovini. Pokličite Henderson 5840, Mr. Gregory.

Stanovanje

5 sob se išče za 3 odrasle osebe.

Ako ima kdo kaj, naj pokliče ENdicott 2399, ali pa naj se oglasi na 1121 E. 66 St.

Išče se

moškega ali ženskega za delo v gostilni. Dobra plača. Mora biti nad 21 let starosti. Zglasite se pri KOTNIK'S CAFE, 7513 St. Clair Ave.

Proda se

2 hiši, vsaka za eno družino, na eni loti; nahajati se na E. 78 St., blizu St. Clair Ave.

Hiša za eno družino, 3 sobe, blizu E. 200 St., velika lota, trte in sadno drevje. Proda se, da se uredi zapuščeno. Podrobnosti se poizve pri

J. TISOVEC

1366 Marquette

Išče se

izkušenega mesarja takoj. Zglasite naj se pri Slov. zadružni zvezi, 667 E. 152 St.

Na podlagi katerekoli cene

Običaj naše organizacije je nuditi popolno poslugbo na podlagi katerekoli cene. Ničesar važnega se ne izpusti — sleherna posluga je resničen in pravičen dokaz. Mi ne diktiramo ne cene ne obliko pogreba. To odloči pokojnikova družina. Naša naloga je izvršiti želje družine in nuditi čim bolj popolno postrežbo.

August F. Svetek

POGREBNI ZAVOD

478 E. 152 St. IVanhoe 2016

CLEVELAND, OH IO

ENGLISH SECTION

Neighborhood Gossip

(Continued from page 4.)

After skating, I went with many others to the dance hall which was jammed with all sorts of people. George Kraincic going to town with Millie Kramer. — Ivan Kotorac wolfing as usual and oh, a lot more people I could mention. But since there's war going on, I won't take the space and time of mentioning everyone's name.

May I extend my deepest sympathy to the Stopar family who thru illness lost their beloved son, Lou. Lou was a member of the Sloven Singing Club and a very good dancer. May he rest in peace!

Marion Godec is still waiting for that someone to ask her to the Prom! What are you waiting for, Dick? — Lillian Modec telling me of the glorious time she had at E. Central. Could it have something to do with the males? — Millie Ruzic calling me up to tell me all the things she got for Easter. Man, oh man, are we going to look sharp?

Well I guess I'll have to close now for it's getting late, and I do want to catch the 5:00 o'clock mail, so until next week I remain,

Your weekly reporter

— "The Tattler"

War Workers Set Record

Col. A. R. Sweeney

War workers in Greater Cleveland and the county have set a record in health protection, as well as in production it was revealed at the recent annual meeting of the Anti-Tuberculosis League. Health officers and public health officials reported that the 300,000 men and women war workers in this area have shown during the past year a noteworthy resistance to breakdowns in health and the inroads of disease particularly tuberculosis.

A vigorous warning that war workers must continue to do everything in their power to protect their health was issued by Col. A. R. Sweeney, Chairman of the League's Technical Advisory Committee and Medical Director of the U. S. Public Health Service. He pointed out that unless they did maintain their health that there was danger of increasing tuberculosis, and that this disease is of even greater importance during wartime when there is a tendency for it to increase. "During the World War," he said, "there was an increase in tuberculosis in all countries between 1914 and 1918; in England, there was a 25% increase; in Germany, 75% increase, and in Holland, 42% increase. Even in the United States, tuberculosis reached a peak in 1918."

Here's a message to war workers! — Don't be an accident! The Greater Cleveland Safety Council points out that accidents mean absence from the job. This hinders war production and delays victory. Stop accidents and save manpower for warpower.

A Peep Into Collinwood

By 3 J's

Here we are back again, after six weeks' absence. It looks as if we started a lot of fire-works in our last column.

First let us congratulate the "Buzzing B's" on the fine job they have done in writing their column and we hope they will keep it up.

Thursday, April 15th was the opening night at Euclid Beach. There was a large crowd in spite of the cold weather.

The first place we stopped after we parked our car in the parking lot was, well you can guess. Our second stop was at the roller rink, where we saw Violet Mihalic gliding along in the cold frosty breeze. We stayed for a while watching the skaters whiz like a stampeding herd, until we were practically dizzy from the sight.

From there we decided to go to the dance floor and get away from the cold wind which was getting the best of us. On our way over we noticed Fred Hribar with a pair of skates... Joe Kekle was talking with a couple of fellows near the penny arcade.

Finally we managed to squeeze through the crowd and packed ourselves up in the balcony to watch the jitterbugs go to town to the music of Aud King and his orchestra.

We gazed around when who should be strutting along but that lively jitterbug Ester Nagode and her girl friend Lil Strazisar. They went downstairs to the dance floor to jitterbug... George Kraincic and Millie Kramer were also seen on the floor with Ivan Kotorac and Mimi Jagodnik nearby.

Well to change the subject let's see what was going on at the dance Sunday. Lil Strazisar dancing away to her heart's content... Marian Kapel seemed quiet most of the evening... Matt Zabukovec couldn't find the right girls. Where do you supposed they went?... Jean Kranjc and Zora Valencie are still classed as some of our best jitterbugs... Ruth Ogrinc and Julie Godec not coming... Al Strukel and Mary Penko weren't interested in the dance much. What was it you were interested in?... Bill Kern arguing with Mike Kocjan about a girl's name. Seems like Mike wasn't pleased after the argument... Elsie Pirnat having a wonderful time. Who were the fellows?... Ivan Kotorac keeping a certain girl company... Louis Becher and Violet Stefania enjoying themselves as usual, but it wasn't the dances, was it, girls?... Buddy Ivančić looking for that certain girl but was unfortunate... Frances Maurich doesn't find it hard to get a partner. She has her dances all promised at the beginning of the dance... Esther Nagode and Steve Valencie not coming to the dance... Pete Kotorac dancing every dance. Giving all the girls a chance to dance with him... That's all for now, but we'll be back next week with some gossip.

Benjamin Franklin, they say, discovered electricity while flying a kite. But the Greater Cleveland Safety Council advises kite flying youngsters to be aware of electricity. Kite fliers don't let the cord become wet, for it might fall across a high-voltage electric line and give you a bad shock. And if your kite becomes entangled in electric wires, leave it there! You can spare a kite, but your folks can't spare you.

Loyalites' Annual Easter Dance

You don't know exactly what you're going to do tomorrow night, April 25... you haven't quite decided, is that it? Well I have a suggestion that will be just what the doctor ordered for you, an evening of swell fun in which you can forget your troubles and cares. Come on along and join the crowd. Where? At the Slovene Home on Holmes Ave. When? 8:00 p. m. till? Why? 'Cause the Loyalites are having their Easter Dance. It's their annual dance, and they are all for making it one of their biggest affairs of the year. Maestro Johnny Pecon will be at the bandstand swinging out those waltzes, polkas, foxtrots, boogies—yep, anything your dancing feet desire. Of course, for the pauses between dances, refreshments will be served. You will probably meet loads of people you know and have a swell time. The Loyalites, I'm sure, will be on hand to make you feel right at home.

Tip to the boys: If you want to show the girlfriend a really grand time, this dance is made to order for you. It'll be just the thing to top off the beautiful corsage you sent her today.

Remember now, write it in your little black book. We do want to see both young and old tomorrow night at the Loyalites' Annual Easter Dance. Happy Easter everyone!

—“Snoopy”

Twilight Gardens

There will be dancing at Twilight Gardens, Willoughby, O., every Saturday night to a popular orchestra. Johnny Zalokar's Orchestra will furnish the music tonight, while Johnny Vadnal and His Boys will entertain tomorrow night. An added attraction for both nights, the management is happy to announce, will be Lou Trebar, popular band leader, now in the U. S. Army, who will be present with his orchestra. Lou is home on furlough for the first time. Once again his many friends will have the opportunity to dance and sway to the strains of his ever popular tunes.

Bees Wax

By the Buzzing B's

By the “Buzzing Bees”

Well, let's see who was doing what at the dance Sunday. Florence Poznik dancing with her forever partner most of the evening... Al Tercek picking out that certain girl to jitterbug with... Al Strudel and Mary Ann Penko seemed to be lost to themselves... Ivan Kotorac keeping Ollie's spirits high by dancing with her most of the evening... George Kraincic and Millie Kramer not coming to the dance together... Joe Ivancic dancing in the corner, but not with a girl. Come out next time with a girl... Joe Leseki relieving Eddie Habit... Eddie taking the opportunity by dancing with lovely Elsie Pirnat... Al Marky telling about his exciting life to Francis Gregore. Wasn't it interesting?... Francis Maurich coming without her girlfriend but enjoying herself with a bunch of handsome boys... Frank Chukayne claims he doesn't have to ask girls to dance—they ask him. That's alright!... Why is it that Dot Bozie prefers to dance with certain males only... Alice Trunkley being occupied by a certain fellow named Eddie Jankovic... Joe Kekal telling all the girls to write to him when he leaves for the Army next month. Don't forget it, girls... Frankie Peechment and Frances Smaltz gliding along gracefully in a beautiful waltz.

There will be a dance tomorrow night at the Slovene Home on Holmes. Johnny Pecon's orchestra will bring forth the sweet music. So don't forget to come.

That's all for now. So long!
—“The Buzzing B's”

Intercultural Library Program

The first program sponsored by any committee of the Intercultural Library will take place on Easter Sunday, April 25th at 5 p. m. when the celebrated poet Langston Hughes will read some of his poetry. Music will also be included in the program.

“A Peep Into Collinwood” article will be found on page 3

ENAKOPRAVNOST

6231 St. Clair Avenue
Henderson 5311-5312

Kittens' Korner

Last Sunday's dance at the Slovene Workmen's Home, Waterloo road, was divided with Euclid Beach Park. First a little about our friends at the dance.

Whatever happened to you, Harold Olkson? It couldn't have had anything to do with the bet that you and Richard Skufca had, or could it?... A few of the “Huntmere” boys, Eddie, Beps and Steve catching up on their jitterbug steps with those three lovely girls: Vicky Passquilli, Lillian Strazisar and Ester Nagode. I wonder if they dare to do any dancing of this sort when the “youth” shows up at the dances again?... Noticed that Frank Fende, Frank Prijatelj, Ray Russ, Edna Biro, Eddie Popovic, Julie Godec, Frances Mall (newcomer to the crowd), Kay Matuck, and sister Betty, Christy De Petti were nowhere to be seen at the dance. What happened, kids? Did the opening of the Park inspire you?... The couple that never seems to tire of one and another, Norma Rackatis and Wallace Lunka still trotting around the floor in a very neat set of steps. Say, Norma, can we have a lesson in dancing from your boyfriend?... I guess Dorothy Young didn't have to worry about smiling at Florence Medves... Yes, that Dorothy Skedel certainly has the right point of view in “how to catch her man” with twinkling eyes... I would at this time like to extend deepest sympathy to all those near and dear to Lou Stopar who died last week Thursday. Lou was one of the friendliest boys. He, never as long as I can remember this fellow student of Collinwood High School, was known to have said an insulting remark to any of his friends, and believe me he did have a lot of friends. Thus, Lou Stopar will long be remembered in the hearts of his fellow students.

There seems to be a rumor going around about Edna Biro and Eddie Popovic which is untrue! They are not engaged and have no such idea!... Another error in last week's issue. Lillian Strazisar was not practicing polkas. Lill dances well enough without practicing at dancing halls!

Now to give you a little about the skating rink and dance hall at Euclid Beach Park. Helen Klaus skating with certain people... Julie Godec not doing much except watching from the side lines... Florence Medves not telling a soul about the break-up between her and boyfriend... Clyde and Gordon making friends easily especially with girls... Oh, I mustn't forget that professional guy in everything—from art, singing and then to skating—none other than Carl Schneider. Showing the women folk how fast he could go around corners and unexpectedly taking a “summer sault spill.” Also showing a certain party his left leg. What's on it, Carl?... Bob Hanson eyeing the fair young sex, almost taking a spill... Al Burgess trying his best to get even with Maxine Yousich. Did you succeed?... Bob Barbo, Bob Kompe, Tom Rolland,

Slovene Lad Back After Battle

—Courtesy of
“Cleveland Plain Dealer”

Pvt. Andrew Schuster

With the first American troops to enter Fedela and Casablanca, was Pvt. Andrew Schuster, 23, son of Mr. and Mrs. Andrew Schuster, 1131 Norwood Rd.

Pvt. Schuster is now at home, with a definite dislike and distrust of the French, who have sided with the Axis. As he has related, the American troops entered Fedela, confident that the French would not resist them, but to their utmost surprise, hidden French snipers attacked them immediately upon their entrance. A bitter battle followed before it was possible to subdue the attackers. It was on the second day of the battle that Pvt. Schuster was wounded.

Struck twice on the back by shrapnel from French shells, Pvt. Schuster remained conscious, but was paralyzed from his waist down. Another shell exploded only a few feet away from him, but he miraculously escaped further injury. He then crawled in a hole made by the exploding shell, and built a mound as an added protection against any shelling. While in the hole another shell knocked his helmet off, and injured the back of his head. Eight hours had passed before Pvt. Schuster was found and brought to an Army base hospital, where he remained for quite some time before coming back to the United States.

doing quite a bit of “wolfing”... Debby playing up to a tall brown suit! I don't mean a boy's... Josephine Kristy looking as sharp as ever in her blue sailor suit!... Where was your sister Ann? Tell her to come around too!... Why was it that everyone seemed to be asking about the Kovack sisters at both the dance hall and skating?... Dello Tullo being asked to dance by strange fellows... Ivan Rodder and Shirley Madderitte doing a great deal of jitterbugging... Time was when Josephine Kristy only skated once with every boy, but—skating three times with handsome Carl Schneider, that's unusual. Why did you suddenly break down, Jo?... Well, until I hear from you further I remain as ever the “Meow” gossipier.

—“Fluffy White Kitten”

ENGLISH SECTION

FOR VICTORY—Buy U. S. War Bonds & Stamps

APRIL 24, 1943.

Neighborhood Gossip

By “The Tattler”

Well here it's Tuesday afternoon and I must once again put my brain to work.

I did not attend the dance at Waterloo last Sunday but I did go to the Beach Thursday. It was the opening day and boy, there surely was a crowd there. I, like many others, went skating and boy, oh boy, was it ever cold. If you don't believe me ask someone who was there.

The floor at Euclid Beach Park was really swell. A new floor at that.

The people I spied watching the skaters were Esther Nagode and Lill Strazisar claiming that they wish they'd have brought their skates. Mary Jagodnik, her cousin Emma and our cute little Miss from Mohawk, Mitzi Cezay just watching. Ed Budnar as usual flirting away. Steve Valencic was also there, as claimed by Esther.

Our No. 1 jitterbug also was there doing his fancy skating in the dancing rink. I'm sure you all know who he is. Yes, it's Pete Kotorac. Our shoe store seller Joe Henikman, from Roberts, was there claiming how mellow the girls were.—Nadine Beckemer finally skating with the boy she was eyeing all night.—Isabel Sundry was claiming that no other place can beat Skateland. Could it have something to do with the males?—Barbara Walters telling me she was to meet her b.f. at the dance hall. Did you meet him?—Anthony Eryavec skating as if the whole floor belonged to him.—Little Al from around Waterloo just having a glorious time with all the females.

(Continued on page 3.)

Spartans' 17th Anniversary EASTER DANCE

TOMORROW

APRIL 25

Slov. National Home

St. Clair Ave.

Music by

ZALOKAR'S ORCHESTRA

ADMISSION 50c

Dancing 8 till ???

Army & Navy News

Mr. and Mrs. Yerick, 730 E. 157 St., have three sons in the service of our country. Rudolph is stationed in New York, Martin in Ypsilanti, Mich., and Louis in Ft. Leonard Wood, Mo.

Home on a short furlough this past week was Lieut. Henry Laurich Jr., and wife. They visited his parents Mr. and Mrs. Laurich, 6705 1/2 Bonna Ave., and are leaving today for Camp Carson, Colo., where Lieut. Laurich is stationed with the 355 Inf., Co. D.

Pvt. Frank Leo Wolf, son of Mr. and Mrs. Leo Wolf, 14703 Sylvia Ave., is home on a ten-day furlough from Fort Riley, Kansas.

Mrs. Albin Samson reports a change of address of her brother, which is: Sgt. John Lonchar (35304021), Co. B., 2640 Q. M. Truck Bn., A.P.O. 700, New York, N. Y.

Home on a fifteen day furlough is Pfc. John Yapel, son of Mr. and Mrs. Yapel, 20351, Lindberg Ave. He is staying with his wife, the former Margaret Ercul, at 20790 Tracy Ave.

Pfc. Louis Trebar, 1281 1/2 E. 55 St., son of Mr. and Mrs. Louis Trebar is home on a ten day furlough from Camp Breckenridge, Kentucky, where he is stationed with the medical corps.

Albert Oker, son of Mr. and Mrs. Joseph Oker, 441 E. 157 St., is in the Navy Air Corps.

Frank Secnik, son of Mr. and Mrs. Frank Secnik, 1284 E. 170 St., is stationed with the Army at Arkansas. His address is: Pvt. Frank A. Sechnick Jr., Co. “D,” 63rd Bn., 13 T.N.G. Reg't, Camp Robinson, Arkansas.

John Terlep, son of Mr. and Mrs. J. Terlep, 15501 Lucknow Ave., left for the Army three weeks ago. Friends may write to him at the following address: Pvt. John Terlep, Co. “E,” 2nd Ord. Tng. Reg., Aberdeen Proving Grounds, Md.

Home on a nine day leave from Great Lakes Naval Train-

Spartans' Annual Easter Hop

True to a custom of a number of years, the Spartans will turn out in full numbers to entertain their friends at the Annual Easter Dance. The frolic will be held in the auditorium of the Slovene Nat'l Home, St. Clair Ave. Festivities symbolic of the Easter season will be noted at this affair, which promises to be the highlight of social activities this Spring.

Johnny Zalokar's Orchestra will entertain in the ballroom, while the entertainment committee will have charge of the annex where delicious refreshments will be served in an atmosphere of friendliness and fun.

Dance Tonight at S. W. H.

The Collinwood Colin Kelly of the Young Communist League is holding its dance tonight at the Slovene Workmen's Home, Waterloo Rd.

Dancing will be in the large ballroom with Johnny Vadnal's Orchestra furnishing the music. The public is cordially invited to attend.

—Committee

ing Station is Marvin R. Rosso, Seaman 2nd Class, son of Mrs. Angela Rosso, 814 E. 156 St.

On furlough till May 1st is Pfc. Robert Blatnik, son of Mrs. Blatnik, 6304 St. Clair Ave. His Army address is: Pfc. Robert Blatnik, Hq. Co. 2nd Bn., 134 Infantry, A.P.O. No. 35, Camp Rucker, Ala.

Mrs. Mary Kuhel, 16321 Arcade Ave has two sons in the U. S. Army. Eddie is in Iceland, and Frank is stationed in Florida.

BUKOVNIK'S

Photographic Studio

752 EAST 185th ST.

KENmore 1166

Beros Studio

6116 ST. CLAIR AVE.

—Tel.: EN. 0670—

Open Sundays—11-4 p. m.

NEW 1943 and 44 FUR-COATS

Now is the best time to select your new FUR COAT for next WINTER direct from the factory on WILL-CALL for which you have months time to pay, with no extra charges at big savings.

IF YOU DO NOT KNOW FURS—KNOW THE MAN

YOU ARE BUYING FUR COATS FROM

You can buy all kinds of FUR COATS with confidence and at lowest prices in Cleveland—from:

BENNO B. LEUSTIG

EN. 3426 or EN. 8505 1034 ADDISON RD.

You can make your appointment for any day including SUNDAYS A. M. to take you to the factory.

Attention — TWILIGHT GARDENS

DANCING EVERY SAT. EVE.

SPECIAL — TWO ORCHESTRAS TONIGHT AND EASTER SUNDAY

John Zalokar and his “Enjoyable” Orchestra

As an added attraction

Lou Trebar and his Popular Orchestra

Celebrating his first Furlough from the U. S. Army

Will play both nights

Tomorrow night Johnny Vadnal and Lou Trebar

ADMISSION 50c

Loyalite Easter Sunday Dance

CASABLANCA HOP

APRIL 25 ★ 8 P. M.

Slovene Home, on Holmes Ave.

TONIGHT, APRIL 24, 1943

at Slovene Workmen's Home, Waterloo Rd.

Johnny Pecon's Orchestra

A Wrist Watch will be given away for the benefit of the Boys in Service

Music by Johnny Vadnal's Orchestra

ADMISSION 35c

Sponsored by Young Communist League